

RECENZJA

*w postępowaniu habilitacyjnym dra Przemysława Mazura w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie*

1. Informacja o kandydacie

Pan dr Przemysław Mazur w 2004 r. uzyskał w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego tytuł zawodowy magistra politologii, broniąc pracę dyplomową pt. *Ideologiczne i historyczne uwarunkowania świadomości narodowej Łemków*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Stoczewskiej. W 2014 r. w Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie uzyskał natomiast stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o polityce, broniąc z wyróżnieniem rozprawę doktorską pt. *Kształtowanie się idei narodowej Łemków w XX w.*, napisaną pod kierownictwem naukowym prof. dra hab. Michała Śliwy. Recenzentami rozprawy byli: dr hab. Jerzy Juchnowski, prof. UW r, dr hab. Rafał Chwedoruk, prof. UW oraz dr hab. Stanisław Kilian, prof. UP.

Pan dr Przemysław Mazur od 01 października 2015 zajmuje stanowisko adiunkta w Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej, obecnie w Instytucie Bezpieczeństwa i Informatyki.

Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada stopień doktora, zatem dr Przemysław Mazur spełnia ustawowy wymóg, posiadając stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o polityce.

2. Ocena osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie jest wskazane przez Habilitanta osiągnięcie naukowe w postaci monografii naukowej zatytułowanej *Ruch islamistyczny*

w konflikcie syryjskim (2011-2021), wydane przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w 2024 r. (ss. 795 , ISBN 978-838084-970-9), tj. przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2024 r. poz. 124 z późn. zm.)

Wnikliwa lektura recenzowanego dzieła upoważnia do stwierdzenia, że przyjęty układ pracy i metodyka badań oraz w konsekwencji ich przebieg potwierdzają interdyscyplinarne podejście do problematyki stanowiącej przedmiot badań. Zasadniczymi celami opracowania było przedstawienie zarówno konfliktu syryjskiego, głównie w perspektywie znaczenia ruchu islamistycznego, jak i samego ruchu w Syrii i wzajemnych implikacji między globalnym salafickim dżihadyzmem a konfliktem w tym państwie, a także wskazanie zachodzących korelacji oraz wskazanie czynników decydujących o jego sukcesach i porażkach. Zaznaczyć należy, że przeprowadzone badania nie miały tylko wymiaru partykularnego, ale odnosiły się również do uniwersalnych wnioskowań, związanych z bezpieczeństwem innych podmiotów, w tym Polski, zwłaszcza w kontekście kolejnych fal migracyjnych i terroryzmu. Badany konflikt wpisuje się ponadto w problem globalnego terroryzmu islamistycznego, jak i stanowił on wyraźny prognostyk dynamizowania się ładu globalnego. Habilitant uznał, że udzielenie odpowiedzi na wskazane cele badawcze będzie wymagało osiągnięcia pięciu celów szczegółowych, wymagających jednocześnie rozwiązania postawionych „szeregu pytań badawczych”, tj. szczegółowych pytań. Habilitant stawia również, jak to określa „podstawową hipotezę badawczą”, „hipotezę uzupełniającą” oraz „szereg tez szczegółowych”. W ocenie recenzenta przyjęta konstrukcja metodologiczna cechuje się brakiem spójności metodologicznej w obszarze stawiania problemów i hipotez, z uwagi na: sformułowanie „podstawowej hipotezy badawczej” pomimo braku sformułowania „podstawowego”, tj. głównego problemu badawczego, postawienie dodatkowej, tzw. „hipotezy uzupełniającej”, a także z uwagi na brak powiązań między pytaniami badawczymi a „tezami szczegółowymi”.

Recenzowana monografia liczy ogółem 797 stron tekstu, przy czym tekst podstawowy, na który składa się wstęp, cztery rozdziały, podsumowanie (w spisie treści podsumowanie Autor traktuje jako rozdział piąty) i bibliografia, liczy 718 stron.

Przyjmując założenie, że wiedza poprzedza działanie, rozdział pierwszy *Dżahilijja – wprowadzenie do konfliktu w Syrii i podstawowych terminów*, stanowiący podwaliny dla dalszych rozważań, został poświęcony wyjaśnieniu podstawowych pojęć, takich

jak: islamizm, dżihad i szahid. Ponadto jeden z podrozdziałów stanowi wprowadzenie do historii konfliktu. W rozdziale drugim *Nurt Al-Kaidy* Habilitant przedstawił ewolucję ruchu dżihadystycznego związanego z Al-Kaidą. Zaznaczyć należy, że wyniki badań zaprezentowane w tym rozdziale mają charakter użyteczny i mogą stanowić przyczynek do dalszych badań, zwłaszcza w zakresie przeciwdziałania tego typu organizacjom. Autor zwrócił również uwagę na ewentualne zagrożenia zarówno dla bezpieczeństwa Polski, jak i innych państw. W kolejnym rozdziale *Trzecia droga dżihadu* Habilitant opisuje inne formacje islamistyczne, które nie wywodzą się z nurtu Al-Kaidy, w tym Ahrar asz-Szam oraz Bractwo Muzułmańskie, a także najważniejsze organizacje islamistyczne powstałe w Syrii, działające jedynie w wymiarze lokalnym jak: Dżaisz al-Islam, Liwa at-Tauhid, Dżaisz al-Izza, Nour ad-Din az-Zenki. Ostatni, rozdział czwarty *Muhadzirowie – obcokrajowcy w Syrii* podejmuje kwestie dotyczące udziału w konflikcie syryjskim obcokrajowców. Badaniom zostały poddane trzy grupy, tj.: osoby pochodzące z Kaukazu Północnego, mieszkańcy Azji Środkowej oraz Ujgurzy. Rozważania naukowe kończy *Podsumowanie*, w którym Habilitant przedstawił m.in. główne wnioski dotyczące przyczyn znaczenia ruchu islamistycznego i jego potencjalnego wpływu na bezpieczeństwo, jak również odniósł się do roli, specyfiki i ważkości graczy niepaństwowych we współczesnych konfliktach zbrojnych na przykładzie formacji islamistycznych.

Należy zaznaczyć, że prowadzone badania i uzyskane wyniki z jednej strony porządkują, systematyzują obszary wiedzy, ale jednocześnie wskazują te, które wymagają dalszych badań.

Konkludując, układ opracowania, przyjęte założenia badawcze, jak i treści poszczególnych rozdziałów w pełni zapewniają realizację problematyki określonej w jego tytule. Na szczególną uwagę zasługuje bogata bibliografia przedmiotu badań wykorzystana do opracowania monografii (ponad 1600, na które składają się: literatura, dokumenty i raporty oraz źródła internetowe), co świadczy o rzetelności i jakości opracowania. Recenzowana monografia dra Przemysława Mazura *Ruch islamistyczny w konflikcie syryjskim (2011-2021)*, jej wysoki poziom merytoryczny, w tym teoretyczny, jak i praktyczny, niewątpliwie stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej, jaką jest dyscyplina nauki o bezpieczeństwie.

3. Ocena aktywności naukowej

Działalność naukowo – badawcza w sposób jednoznaczny wpisuje się w dyscyplinę nauki o bezpieczeństwie, stanowiąc jednocześnie konsekwencję aktywności naukowej, dydaktycznej, popularyzatorskiej i organizatorskiej Habilitanta.

Na dorobek naukowy dra Przemysława Mazura, od momentu uzyskania w 2014 roku stopnia doktora, składają się:

- 6 autorskich monografii (w tym 3 samodzielne),
- udział we współredakcji 4 monografii, w tym 1 w języku angielskim,
- 15 autorskich artykułów naukowych w czasopismach krajowych i międzynarodowych,
- 3 współautorskie artykuły naukowych w czasopismach naukowych,
- udział w 10 opracowaniach zbiorowych, w tym 9 autorskich rozdziałów,
- opublikowanie 55 haseł w encyklopediach i słownikach (w tym 48 samodzielnie, 4 w języku ukraińskim).

Ponadto na uwagę zasługują:

- recenzje trzech monografii naukowych,
- wygłoszenie 23 referatów na międzynarodowych konferencjach naukowych (w tym 18 samodzielnie, 5 w USA),
- wygłoszenie 7 referatów na ogólnopolskich konferencjach naukowych,
- czynny udział w dwóch panelach eksperckich prowadzonych w języku angielskim.

Oceniając działalność naukową Habilitanta należy zwrócić uwagę na realizowaną od 2019 r. współpracę z USSTRATCOM w sieci badawczej Deterrence and Assurance Academic Alliance (DAAA), w ramach której wziął udział m.in. w 5 konferencjach naukowych, w tym dwukrotnie w USA. Ponadto od 2022 r. jest członkiem British International Studies Association, stowarzyszenia powstałego przy University of Birmingham, w ramach którego uczestniczy w dwóch grupach roboczych, tj. International Studies of the Mediterranean, Middle East, and Asia oraz Critical Studies on Terrorism. Ponadto współpracuje ze Stowarzyszeniem Ruska Bursa z Gorlic oraz Instytutem Bezpieczeństwa i Rozwoju Międzynarodowego. Od 2023 r. pełni z kolei funkcję v-ce prezesa zarządu European Foundation for Cooperation and Science.

Habilitant odbył dwa staże naukowe, w czerwcu 2019 r. we Wschodnioeuropejskim Uniwersytecie Narodowym im. Łesi Ukrainki w Łucku oraz w kwietniu 2022 r. w Wydziale Nauk Politycznych Uniwersytetu Nebraska w Omaha w Stanach Zjednoczonych. Staż

naukowy we Wschodnioeuropejskim Uniwersytecie Narodowym w Łucku był realizowany w ramach grantu „Information Warfare as a New Dimension of Geopolitical Rivalization”, z kolei staż naukowy w Uniwersytecie Nebraskai był realizowany w ramach projektu „Islamism – totalitarianism from the Islamic world. Comparative studies of integral nationalism and Islamism”.

W zakresie działalności badawczej Habilitant wykazał się aktywnością w trzech zakończonych projektach badawczych, występując w charakterze zarówno kierownika projektu, jak i członka. Przy czym niedosyt budzi fakt, że wszystkie przedmiotowe projekty realizowane były jedynie ze środków Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Wśród osiągnięć dydaktycznych, prócz prowadzenia licznych zajęć w Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej, zwrócić uwagę należy na promowanie kadr poprzez wypromowanie 35 osób z tytułem zawodowym licencjata oraz 4 – z tytułem magistra, jak również pełnienie funkcji recenzenta w procedurach dyplomowania.

W kontekście osiągnięć organizacyjnych podkreślić należy udział w charakterze członka, jak i sekretarza redakcji czasopisma naukowego „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate”, a także udział w pracach komitetów organizacyjnych i naukowych konferencji. Dr Przemysław Mazur od 2018 r. jest ponadto członkiem Rady Instytutu. Był również członkiem m.in.: Rektorskiego Zespołu ds. Opiekunów Roczników (2022), Wydziałowej Komisji Oceniającej (Wydział Pedagogiczny 2017-2018) czy Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej.

W podsumowaniu stwierdzam, że dr Przemysław Mazur wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, w tym zagranicznej.

4. Wniosek końcowy

W ocenie recenzenta dr Przemysław Mazur posiada kwalifikacje do samodzielnej pracy naukowej. W cezurze czasowej podlegającej ocenie wykazał się dużą aktywnością w realizacji zadań naukowych, czego wymiernym efektem są jego osiągnięcia naukowo – badawcze oraz osiągnięcia w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego wnoszące znaczny wkład w rozwój nauki o bezpieczeństwie.

Dr Przemysław Mazur posiada stopień doktora, posiada w dorobku osiągnięcie naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie w postaci monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii

w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni. Wnioskuje zatem o dalsze procedowanie postępowania habilitacyjnego dra Przemysława Mazura w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie

Robert Solo